

SUURKAUPUNKIEN TULEVAISUUDESTA

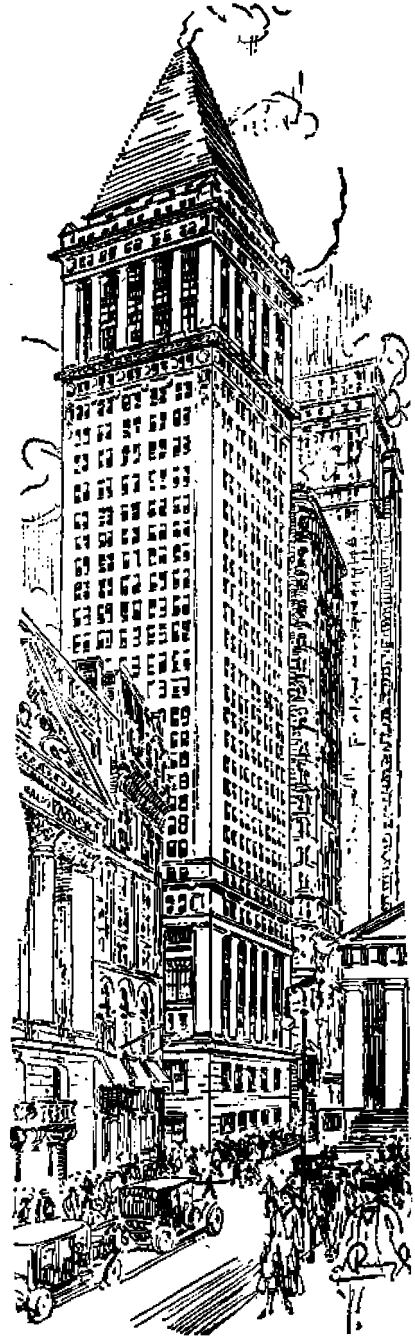
ELLÄ paljon on, hänelle pitää lisää annettaman". Tuo lause näyttää pitävän vielä paikkansa, kenen suusta lieneekään alkuunsa lähtenyt. Amerikalaisia suurkaupunkeja, varsinkin rantakaupunkeja, tarkastellessamme, joudumme ajattelemaan, että koska niihin paljon on kokoontunut, niin niihin pitää lisää koottaman. Ottamalla esimerkiksi (Portland, Ore.), kaupungin, missä olemme oleskelleet, joka on nykyään porvarillisessa kukoistusajassaan, niin saanemme ehkä esimerkin, joka on yleistä vastaava.

Askeisen lamaanuskauten aikana, Portland ei kärsinyt niin paljon kuin Seattle. Erityisiä liikenne-etuksia annettiin Portlandille, siten kauppa vilkastui huomattavasti entiseen verraten, samoin kuin naapureihinkin verraten. Koska kauppa on porvarillisen talouden mehuisin hedelmä, niin tekee se satamakaupunkiin erityisemmän vaikutuksen.

Kaupunkia on ruvettu rakentamaan huomattavasti, mutta pääasiassa asuinrakennuksia, suuria ja pieniä; ja ainoastaan pienessä määrässä teollisuuslaitoksia, mutta sangen huomattavasti temppeleitä, varsinkin salaseuroille. Ainoa, mikä meidän katsomuksen mukaan nykyisessä rakennuskaudessa osoittaa perusteellista hyvinvointia, on puutavaran jalostuslaitosten korjaaminen, koska niiden kautta voidaan tuottaa tarvikkeita, ihmisten käytettäväksi.

Myönnämme, että asuinrakennukset ovat rikkautta, koska niitä tarvitaan, ja koska varsinkin työväestöllä on niistä puute. Mutta osoittaisko tämä, työväenluokan edun kannalta katsottuna, tervettä taloudellista kehitystä, että niitä rakennetaan joihinkin keskitettyihin paikkoihin? Meistä näyttää, että tässä kylässä on kylliksi asuinrakennuksia, tuotanto- ja liikennelaitoksissa toimiville työskentelijöille, joten lähes kaikki nykyään rakennettava on ainoastaan kapitalismin päälysrakennetta, joka tulee tuhoutumaan. Kuvaavan ilmiön päälysrakenteen valmistuneisuudesta antavat valmistumaisillaan olevat temppelit, sillä eihän mikään luhistuva yhteiskuntamuoto ole luhistunut ennen temppeleitä.

Porvarilliselle yhteiskunnalle ominainen kauppa on kaupungin eloisuudelle varsinainen tekijä ja sen jatkuvaan kasvuun sitä turvaututaan. Mutta luottosysteemi on lähes ulospelattu menettelytapa. Pyramiidin muotoiseksi rakentuessaan päälystä vihdoin tulee niin raskaaksi, että se oman painonsa aiheuttamana tuhoutuu, josta nyt Europan tilanne lienee kyllin pätevä esimerkki. Kun luotto tuhoutuu, niin tuhoutuu myös kauppa. Ja kaupan tuhoutuessa, luhistuu meidän rakentamamme ja vielä rakenteilla olevat pyramiidiin muotoiset kaupungit. Jos harkintamme on todellinen, niin me rakennamme, tulevaisuuden katsomuksen mukaan,

Nykyaikaisia pilvenpiirtäjiä

Egyptin pyramiidiin muotoisia muistoja. Tämän mukana tulee tuhoutumaan paljon muutakin, joillekin työläisryhmillekin hyvin läheistä.

Kansa ei elä kaupasta, vaikka sen usein sanotaan niin tekevän. Tämä kauppakaupunki ja me muistojen rakentajat emme elä Portlandin kaupungista,

vaan ympäristöstämme. Rakentamalla ja keskittämällä elämää enempi ja enempi kaupunkiin, joudutaan pakostakin riistämään tuottavaa ympäristöä. Elämän välttämättömyys niin vaatii. Koska riistoa harjoitetaan, niin se osoittaa, että meidän yhteiskuntamuotomme ei ole terveellä pohjalla. Näin ollen on luultavaa, että riiston alaiset voimat pakkoittavat joskus muutoksiin. Nämä temppelit, joista jo mainittiin, ovat tälle nykyiselle rakenteelle välttämättömiä. Koska kaupunki harjoittaa kauppaa, mutta ei siitä elä, niin sen on pakko riistää tuottavaa ympäristöä elääkseen. Tämä taas vuorostaan edellyttää sen, että seuraelämän pitää keskittää kaupunkeihin, jotta saataisiin tuottava ympäristö "kaupunkilaisten" käsissä olevien henkisten pyrinöiden alaiseksi. "Veljeys" riistäjäin ja riistettävien välillä näet täytyisi jatkua. Sen, että kaupungissa myös riistetään työläisiä, ei pitäisi muuttaa asiaa, sillä koetamme etsiä perussyitä.

Ottakaamme perustaksi nykyinen tuotantotapa ja kehityksenalainen konetekniikka, katsokaamme tulevaisuuteen päin ja tehkäämme itsellemme kysymys, että antavatko nuo aiheen sille, että vaikka nykyinen yksilöllinen omistusoikeus tulee joskus poistetuksi, niin siitä huolimatta ihmiset keskittyisivät erikoisiin paikkoihin, joita me olemme tottuneet kaupungeiksi nimittämään? Antaako kaupunki parhaat edellytykset tuotantotapojen kehittämiseksi sittenkin, vaikka tavaroita tuotettaisiin vain yhteiskunnallista kulutusta silmälläpitäen? Jos niin olisi asianlaita, niin siinä tapauksessa tulisi keskittyminen jatkumaan ja päinvastaisessa tapauksessa uudet yhteiskuntamuodot tulisivat vallitseviksi ja nämä porvallisen aikakauden sivistyksen symbolit jäisivät vaan muistoiksi menneestä sivistyksestä.

Höyrykonetta ehkä voitaisiin sanoa kapitalismin varsinaiseksi aikaansaajaksi. Konetekniikka kuitenkin on jo tähän mennessä kehittynyt niin korkealle, että enään ei ole pääasiana koneita koskeva kysymys, vaan tärkeintä ja määrävintä on se, mikä aine valmistaa koneiden käyttövoiman. Sanotaan, että öljy hallitsee maailmaa. Tämä ei pidä paikkaansa, mikäli varsinainen teollisuus eli tuotanto on kysymyksessä. Yhteiskunnallisessa tuotannossa tarvittavan käyttövoiman suurimmalta osalta, ainakin vielä, valmistaa kivihiili, siis höyrykoneet ovat yleisemmin käytännössä. Öljyllä, käyttövoiman valmistajana, ei ole mahdollisuutta päästä määräväksi tekijäksi, sillä öljyä on liian vähän, verrattu-

na tuotannossa tarvittavaan käyttövoimaan.

Yhteiskunnallisten tuotteiden jakamisessa, kuljettamisessa, öljy esiintyy käyttövoimana. Autot, jotka polttavat öljyä, näyttävät huomattavaa osaa tavarainkin kuljettamisessa, mutta erikoisesti matkustuliikenteessä. Voisimme ehkä sanoa, että öljyä polttavat koneet ovat ratkaisseet maanviljelystä koskevan kysymyksen. Maanviljelijät ovat tavallaan vapautuneet kaupunkien alaisuudesta. Höyrykone on vapauttanut puutavateollisuuden kaupunkien alaisuudesta. Kaupungit vähitellen muutuvat keskuksiksi, jotka vain imevät ylijäämää teollisuuksista, hallitsevat ja pitävät yllä peliensä avulla henkiset pyrinnot alaisuudessaan.

Puutavateollisuudessa on aina näihin saakka vallinnut tavattoman suuri kilpailu, joka mahdollisesti on estänyt sen, että varsinaisia, tuolle teollisuudelle ominaisia, suurempia "yhdyksuntia" ei ole voinut kehittyä. Kuitenkin näyttää siltä, että tulevaisuudessa kehittyä huomattavasti "yhden miehen kaupunkija", se on, jonkun korporationin omistamia tuotantokeskuksia. Näin jos tulee tapahtumaan, kuten voimme hyvällä syyllä uskoa, niin nämä porvarillisuuden symbolit, nykyajan mukaiset kaupungit, jäävät rottain ruuaksi, kuten eräs maanviljelijä sattuvasti lausui. Esimerkkiä tosin löytyy runsaasti tätä ajatusta myöten ja samoin vastaan, joten tämä olkoon vain viittauksena, jonka tosiperäisyyden ratkaisee mahdollisesti hyvinkin läheinen tulevaisuus.

Sähkö koska kulkee lankoja myöten, kuten vesi putkessa, niin se edellyttää käytännöllisiä mukavuuksia kaikkialle, minne sitä johdetaan. Mutta ei siinä kaikki, sillä saadaan aikaan työtä, pienessä mittakaavassa yhtä hyvin kuin suureksakin. Vaikkakin nykyisen yhteiskunnan mukainen "säästäväisyys" edellyttää tiheästi asuttua seutua, jättäjäisiä tehtaita, niin todellinen säästäväisyys sitä kuitenkaan ei edellytä. Nykyisissä suurkaupungeissa tuhlataan suunnaton määrä ihmisten energiaa aivan tarpeettomasti. Samoin tehdään suurissa tehtaissa. Tulevaisuuden "suurkaupungit", jos niitä sellaisiksi suvaitsemme nimittää, kehittyvät raaka-aineiden saannin vaikutuksesta. Porvarillisen yhteiskunnan temppelit ja komeudet katoavat sen mukana. Paljon muuta moskaa siinä menee. Työväestö ei suinkaan rakenna kapitalistisen tavan mukaan, vaan siten, kuin etevämmät tuotantotavat edellyttävät.

D. K.

